

Борба

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП,

ОНС И ОК НА ОТЕЧЕСТВЕННИЯ ФРОНТ
Велико Търново

Година XXXVI

1978

СЕПТЕМВРИ

8

Петък

Вестникът е основан
през 1943 година

Брой 107 (4097)

Цена 3 стотинки

Най-будни срещаме тогава този ден —
най-светлия във нашата родина!
Зора зори... И изтокът червен
разстила злато по небето синьо.
И ний стоим, тъй както и тогаз —
в ръцете ни потръпват знамената.
И както никога, пак в този час
посрещаме отново свободата.
Посрещаме ний този светъл ден —
най-светлия във нашата родина,
от бурите и жертвите роден —
и ще го срещаме безброй години!

Бюст-паметник на Пенчо Цонев (Мойсей)

На 7 септември 1944 го-
дина в битката с жандарме-
ристите главорези край се-
ло Константин загива верни-
ят син на Партията и наро-
да, политкомисарят на Елен-
ската партизанска чета Пен-
чо Цонев (Мойсей). По по-
вод на 34-годишнината от
геронцията му смърт снощи
в родния му град Клифаре
во дойдох първият секретар
на ОК на БКП Никола Ва-
силев, членовете на ЦК на
БКП Петко Куниа и Йор-

дан Костов, генералите Ми-
хаил Цонев и Радул Минчев
и бойни другари на героя,
активни антифашисти,
много граждани. Слово за
живота и делото на Пенчо
Цонев произнесе първият се-
кретар на ГК на БКП Ни-
кола Атанасов. Пред Младеж-
кия дом в центъра на града
др. Никола Василев откри
бюст-паметник на партизан-
ския политкомисар.

Йордан СТОИЧЕВ

Делегация от окръг Телеорман

Вчера пристигна делегация
на Окръжния комитет на Ру-
мънската комунистическа пар-
тия от побратимения окръг
Телеорман. Тя се води от се-
кретаря на комитета Тудор
Жая и в нея са включени
секретарят на градския коми-
тет на РПК в гр. Виделе Йон
Чуперка и секретарят на гра-
дския комитет на РПК в
Зиминя Димитру Санду.

На Моста на дружбата в
Русе гостите бяха сърдечно
приветствувани с „Добре дош-
ли!“ от секретаря на Окръж-
ния комитет на Партията
Христо Станев, след което
им бяха поднесени свежи
цвети.

Делегацията ще присъст-
вува на празничната девето-
септемврийска манифестация
във Велико Търново.

Васил ВАСИЛЕВ

ОТПЪТУВА ВЛАК НА ДРУЖБАТА

Снощи от Горна Оряхови-
ца за великата Съветска стра-
на отпътува Влак на друж-
бата с 410 участници-пър-
венци в производството и
селското стопанство. В гру-
пата, ръководена от Иван
Златев, председател на Ок-
ръжния съвет на БПС, са
включени 120 селскостопан-

ски, 30 организационни, 30
транспортни работници, а 30
души са представители на
СХК „Свилоза“ — Свищов.

В продължение на 13 дни
участниците в екскурзията
ще се запознаят със забеле-
жителностите на Киев, Ленин-
град и Москва и ще имат

възвращащи срещи със съвет-
ските хора. Деветосептемврий-
ския празник те ще посрещ-
нат в Киев. В тяхна чест на
този ден там ще бъде орга-
низиран тържествен митинг
на дружбата

Мария ВАСИЛЕВА

През март 1976 година във Велико Търново се положи нача-
лото на ново съвременно производство — електронни системи за
телеобработка на данни „Естел-2“. Сега в Завода за запаметява-
щи устройства вече са произведени няколко десетки такива из-
дели за външен пазар, а други намериха добър прием и
извън границите на Родина.

Голям дял за високото качество на произвежданите системи
„Естел-2“ имат младите специалисти инженерите Соня Попо-
ва, Христо Кръстев, Стоян Даскалов, Кирил Илиев, Тодор Яламов,
ръководител на настройчиците Александър Ковачев, Олга Васи-
лева. В пуската на системите активно участвуват модемистите-тех-
ници инж. Славейка Ботева, Йордан Йорданов, Павел Александ-
ров, Димитър Стойков и други.

Колективът на цеха сега усвоява производството на системи
„Естел-21“.

ОКОВАНИ КРИЛЕ

вация миг едно пърхачко об-
горено тяло с нищо няма
да напомня за волюта полет
към простори и белоцветни
пролети!

Те, хилядите свидни на
родни чедра също знаеха, че
може да бъдат изпелени от
жестоката скватка на
браздата между два свята.

И въпреки това отиваха към
Голготата на многоликите
подвиги, падаха простреляни
или дочакваха утрото с

винаги надписа „Тук се въз-
пита едно поколение — да
му мислят тези, които са го
претили“, издържан на 7
септември 1944 година от
политзатворниците Къно. Се-
мов върху стената на четвър-
та килия.

Всяка стъпка из този храм
на непобедените завърта
филмовата лента от минало
то. Мрачното подземие на
изкланите и заровени с ве-
ритите мъченици-поборни-
ци. Разместените камъни, от
където е бягал „крилатият“
Филип Тотю. Бългъл, където
е бил последният надпис на
Апостола. Карцерите и хал-
ките за мъчение край тях.
„Островът“ между нарите,
раираните дъри, наляните...
Червеното знаме, издигнато
през комина в 1933-та. И
снимките, от които гледат
добрите очи на Владимир
Енев, Ахмед Татаров и
Иван Стоянов, тръгнали от
тук по пътя към безсмърти-
ето.

Този път все връща на
зад в годините. Този път

все не свършва и неусетно
извежда до една малка къ-
щица в Ковче, до една
мраморна, златопосана пло-
ча, до една

МАЙКА

Вгледайте се в тези очи.
Те повече са плакали, откол-
кото са виждали слънцето.
Хиляди нощи сънят бягал
от тях. И в пресушените от
мъката зеници се раждал
един копнеж...

Стефан. Пребили го фа-
шистките палачи. Смазан,
осакатен, издъхнал в ръцете
й. Затворили очите му ръ-
цете, които някога го къл-
па и поизваля. Никога не за-
бравила последните му ду-
ми: „Не плачи, мамо, побе-
дата ще бъде наша“. Вла-
димир. Не се стърпял, из-
стрелял последния куршум.
Онзи, запаметеният за него.

Нахвърлили се върху него
като хищници. Едва го по-
зицата. Страданията го били
стопили. После разбрала.
Преди да увиене на бесило
то, последните му думи би-
ли за Партията и за нея.
Николай, Параскева. Най-
малките, най-свидните. Пад-
нали един до друг покосе-
ни от самолетната картечни-
ца при Балван и калната зе-
мя попила кръвта им. Дядо
Петър. Не издържал стар-
ческото сърце. Умрял с от-
ворени очи по тях, милите.

А тя? И нея вече я няма...
В зеления даор сега не се
чува веселият смех на вну-
ци и правнучи. Под милув-
ките на вятра размахват
кълони само три борчета и
една брезичка. Посадила ги
децата на България. Нейни-
те деца, които идваха тук
всеки ден от цялата страна.
За да целунат сръчката-
та старческа десница. За
да й кажат: „Поклон пред
теб и благодарим ти...“ май

На 2 стр.

МИНАЛОТО, НАСТОЯЩЕТО, БЪДЕЩЕТО

Триптих за подвига

„Сбирката се състоеше от десетина делегати на социа-
листическите дружинки в Търново, Дряново, Габрово, Сев-
лиево и Казанлък: тя държа своите заседания в търновски-
те лозя на Габровски и, разбира се, тайно. Тази сбирка
беше първото социалистическо събрание, в което се тури

НАЧАЛОТО

на социалистическото движение, на първата организация
на социалистическите сили в България.“

Димитър БЛАГОВЕВ
(Из „Принос към историята на
социализма в България“)

Не, това не е произво-
лен отрязък от отдавна ми-
нало време. Това са съдбо-
ни дни, подготвили изкача-
нето на Бузлуджа, от чия
то висота същите тези „кръ-
ни“ отрицатели на обществе-
ния порядък и на зависещи-
те от него злини...“ отпра-
виха взор в бъдното.

Сега край големия буле-
в

варт с името на Никола
Габровски, ранната есен ве-
че е прошарила короните
на дърветата в стихалия
парк. Изведнаж отнякъде се
чува детска глъчавка. Яго
малки паланици излизат от
въхода на един съседен жи-
лищен блок и за миг оживя-
ва алеите около музей-
ния кът „Първа социалисти-

ческа сбирка“ и мемориал-
ната експозиция „Никола
Габровски“.

Група светски туристи
анимално слушат разказа
на екскурзовода за история-
та на това паметно място.

След малко алеите отно-
во са безлюдни. Заучи само
птичий хор и моторният ек
на булеварда.

А утре тук пак ще спрат
забързани хора. За да
се преклонят пред място-
то, където е лумнал пламъ-
кът на Началото, откъдето
е тръгнало към благодатна
почва семето на аления мак.

Хиляди млади, възторже-
ни сърца — ето я благодат-
ната почва. Без тях не е по-
беждавала нито една резо-
люция. Заплатвали ли сте се
някога защо перепудата ле-
ти към огъня? Нали в след

От кал къща да построи

На пръв поглед пенсионерите са свободни хора. А на практика са с Иван Пейков се оказа доста сложен. Търсихме се и по телефона, и иначе, уговаряхме се за среща, когато ще поговорим с боядисването в къщи и с други задачи... И добре, че дойде на помощ шастливият случай — тридесет и пет годишнината на вестник „Борба“, че да се срещнем в Дебелец. За да ознаменува събитието, колективът на редакцията беше дошъл да посети нелегалната печатница в къщата на Христо Прохоров (дядо Партеко), където през 1943 година е бил отпечатан вторият брой на „Борба“. Тук именно Иван Пейков сподели някои спомени. А после разговорът ни продължи насаме, за да изтрупам толкова много впечатления, че сега да се чува как да ги предам с възможно по-малко думи. Защото, за да се почувства какво е Девети септември в живота му, наистина трябва да се започне от нерадостното детство.

— Произходът ми е работнически-селски. Работнически от страна на баща ми, който се е залавял за какво не щещ, само и само да може да изхрани семейството. И селски от страна на майка ми, която обработваше няколкостотин декари ниви и лозя. Но тъй като нямаше добитък, тя беше принудена да ходи по чуждо. От работничеството на баща ми и селството на майка ми едва свързвахме двата края. Къде пари у нас да продължа образованието си... И затова веднага след като изкарах прогимназия станах чирак. „Хората от кал къща направиха — казваше майка, — гърнчар ще станеш“.

Къща по онези сиромашки времетра. Иван Пейков така и не изградил, но той, невръстният, беден момък, изградил себе си. Под влиянието на малко поголемия от него Иван Генов, рано става ремисит. За да може едва седемнадесетгодишен, наред с другите стотината, жестоко експлоатиран работници в Килифарево, да се вдигне на стачка — за по-скороно възнаграждение и осемчасов работен ден. И стачката се превърна в неговата първа бойна заплата и, естествено, в първа победа. Защото едва ли е било толкова лесно през тази 1938 година да се извоюва и едно, и друго.

Ще минават една след друга годините на истинско възмужаване и изграждане на ремисита и комуниста. След стачката през четиридесет и първа година той е член на ръководството на РМС. А в казармата нови конспирации, но и провал... Иван Пейков се озовава в Сливенския есенен затвор с присъда година и осем месеца. Излязъл от затвора през октомври 1943 година, той незабавно се включва в ръководството на РМС и става негов секретар, но при напредък нова опасност от провал, през ап

рил четиридесет и четвърта преминава в нелегалност. Включен е в състава на Окръжния комитет на РМС. Толкова много са епизодите в този динамичен, изпълнен с опасности и героизъм партизански живот свързан със създаването на втора партизанска част в окръга и разширяване на яташката мрежа. За да дойде най-после мечтаният ден.

На Девети септември партизаните, сред които е и Иван Пейков, осъхват с. Големани. Планът им е точно в четиридесет часа, когато жандармеристите спят в чаталнието на Килифарево, да ги атакуват от три страни. Чутото обаче съобщение по радиото, че властта в София е в ръцете на Отечествения фронт, изменя плана.

— Искаш да знаеш какво е за мен Девети септември. Ден на свободата и на победата! За мене това беше ден на неповторима радост и трепетни възбуждения, ден на сбъднати мечти и големи надежди за светлото бъдеще. Ден на прегръдки, целувки и много цветя. Ден, в който разбрах, че може да се плаче и от радост. Сред гъмжилото от народ на Писъка в Килифарево се срещнах с майка си. Там тя ме прегърна и заплака от радост, с много, но шастливия сън.

Ще минават много и много години и от тази дата. Отначало все още в РМС, след това на учение в партийните школи. Ще се заредят дълги години на работа в Окръжния комитет на Партията, години на яростно и всеотдайност на това дело, на което се е посветил от най-ранното осъзнаване като човек и комунист.

Най-малко МИНКОВ

През първите свободни дни

Следобед съвсем ден, 11 септември, се събужда, че съветски войски влизат в града. На площад „Белоча за вера“ се събира много народ. Тук са и партизаните от Търновската и Дряновската чета. Площадът пред тях е пълен с хора. Всички очакват пристигането на гредящите лите на Съветската армия. По шосето откъм „Смолво дено в площада влиза не голяма товарна кола с грима съветски офицери: двама журналисти — майор Алексей Луканов и капитан Гаура, а третият е кинооператор — капитан Стояновски. Пред възторженото събрание говорят майор Луканов, Гено Жулеч Норланка Григорова, Кирия Косев и др.

След тържественото посрещане командирът на отряда предлага на съветските офицери да поздравят строените на площада партизани. Майор Луканов на драго сърце приема и сърдечно поздравява партизаните. Всичко това е величествена манифестация на любовта към Съветския съюз, на благодарността, че Съветската армия в решаваща за България момент протегна братска ръка за помощ на българския народ.

Ето как е описал тогавашното събитие в своя фронтов дневник майор Алексей Андреевич Луканов, кореспондент от Съветската армия:

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Към града ние приближаваме към обел. Колко е красиво всичко наоколо! Планини, планини... Всичко наоколо ни напомняше Кавказ. Но в същото време тук всичко имаше свой облик, своеобразен, български.

В покрайнините на града видяхме голямо срупуване на хора. Оказа се, че граждани

те отдавна чакат пристигането на Съветската армия. Те от сутринта са очаквали войните от Съветската армия от север, откъм Русе, откъдето са се подготвяли да видят руските хора, потомците на героите от Руско-турската война 1877—78 година.

Когато нашата колона приближи покрайнините на града, българите след минутен размисъл дружно и високо възкликнаха:

— Руснаци!.. Това са руснаци!

Хората се втурнаха към нашата колона. Трябваше да се каже, отначало ние се удивихме: Какво става? Защо толкова много хора ни посрещат?

Слязохме от колата и веднага се разнесе гърмко „ура“.

Не успяхме да съобразим какво все пак става тук, когато ни подхванаха на ръце и ни понесоха към центъра на града. Така под възгласите „ура“ ни носеха налякълъ — къде, и ние не знаехме, както не знаехме какво ни очаква напред. Обсипаха ни с цветя, на вратовете ни окачиха венци. Така ни донесоха до централния площад. Как се наричаше той, не знаехме, тъй тогава не ни беше до това.

Целият град беше излязъл на улиците, водещи към площада. Българите седяха по краищата, на балконите и гледаха от прозорците.

Нашата обемиста изпращане на кола някак си се промъкваше към площада. Към мене се приближиха хора и с жар ме убеждаваха, че трябва да „очуха“ за поздравява българите в издването на русите в техния град. Но мислехме си, нас никой не ни е упълномощил да говорим тук. Ние сме журналисти и нашата задача е своевременно да осигурява

ме на вестника информация, очерци и кореспонденции. Ние не сме оратори. Но поразихме, оценките обстановката и аз реших, че трябва да го вора.

Никога не бях говорил пред такава аудитория. Но аз, разпалил от радостното настъпление на обкръжилите ни българите (те ръкопляскаха, на каки наши руски слова), се изкачих на някаква постомент и виках над целия площад. Говорих за победите на героичната Съветска армия, за героите войници и офицери, дошли по грудните пътища на войната на българска земя.

В същото време, докато съм говорил, кинооператорът Семьон Стояновски снимаше това удивително и, разбира се, неповторимо събитие със своята репортьорска кинокамера.

След мене говориха и няколко български. Между тях беше и една жена.

Когато завърши митингът, заведоха ни в помещението на местния Отечествен фронт. Една жена ни поднесе букет цветя, като ни разпелува и тримата.

Не след дълго при нас... дойде командирът на партизанския отряд и ни помоли да приемем пазда на следните от Балкана партизани (там те са били три години).

Излязохме на улицата, поточно казано на площада, и аз като най-старши от групата приех парад на партизаните. Докладва ми командирът на отряда, събличайки, не стегнат, въоръжен с автомат човек. Поздравих партизаните и те дружно ми отговориха. В редовете на партиотите имаше и жени. Те бяха облечени различно, в пълен смисъл на думата по партизански.

И отново не може да се мине по улиците, отново въз

гласи „ура“, навред мили в добри усмивки на граждани те.

Понескахме да разгледаме града, но това беше невъзможно. Не можеше да се мине по улиците: навсякъде на род, народ, усмивки и ръкопляскания... Край дома, в който се намирахме, хората дълго време не си отиваха. Когато излязохме на балкона, те дълго скандираха: „Ура!“

Настъпна вечерта. Измори ме се много, искаше ми се да си починам. Но дойде хазанът на дома, доктор Умников и ни съобщи радостната вест: току-що в града е завършило събирането на офицерите от гарнизона, на което те решили да се присъединят към Отечествения фронт.

— Така че вече не се безпокойте — добави доктор Умников. — сега ще ви охраняват не само активистите на Отечествения фронт, не само партизаните, но даже и офицерите от гарнизона.

На другата сутрин потеглихме към град Попово, за да се присъединим към нашите части, които до момента не бяха достигнали до Велико Търново.

Вечерта се провежда нова среща с командването на гарнизона. Но в това време партизаните от Търновската и Дряновската чета и присъединили се към тях доброволци влизат в казармата, където се побратимават с войниците. На 11 срещу 12 септември партизаните и войниците почувта заедно и съвместно организират охраната на казармата. Така гарнизонът твърдо застава в защита на народната власт“.

Откъс от книгата на Кирия Косев „Горнооряховският партизански отряд“

Този празник е за него всичко

Стоил Колев и жена му дойдоха в Обединение от Кюстендилския край в началото на 1947 г. И наля имаше имот и средства. Стоил се спазари да пасе селската добитък. Взе къща под наем, а на следващата година 50 дека ниви, които заработи на половина — делеше изкараното със собственика. Съседите а махалата бяха добри хора, помагаша на младите хора с каквото могат, но трудностите на Стоил и жена му, Сидка бяха много.

През февруари 1949 г. Стоил беше девети ят, който се записа като основател на стопанството в Обединение. Събраха се 80 безимотни или маломотни семейства и напрегнаха минаци. Потръгна стопанството, потръгна и на Стоиловото семейство. Купиха си къща, родим си сина, който завърши средно образование и сега е началник на автобуса в Полски Тръмбеш.

— Всичко дължим на народната победа на 9 септември 1944 г., на Партията — казва Стоил. — Ако не бяха те, нямаше да има

стопанство и такива като нас — бедни и безимотни, щяхме да работим цял живот само за хляба. Малко са тези, които сега могат да разберат радостта ми, когато си купих къща преди 28 години, аз — човекът, който нямаше нищо. С всяка година семейството ми става по-стабилно икономически, доходите ми растат. Обзавеждането ни е като на стотини семейства в селото, както се казва всичко имаме в къщи. И всичко дължим на народната власт. Землята, която някога работех на изплица, сега е на стопанството, машини има, условията за труд са добри. Само да иска човек да работи.

Трудолюбието е най-голямото достойнство на Стоил Колев. За усърдието в работата и дисциплинираността го сочат често за пример, на гражданат го. А той е все така тих и скромнен, и всяка заран може да го срещнеш като бърза към минералната баня в Обединение, в чието изграждане участва като строителен работник.

Иордан КАРАНЦАЛИЕВ

ПО ПЛАНА ЗА 1979 ГОДИНА

Колективът на шивашката фабрика „Деню Георгиев“ — Велико Търново посрещаша 34-та годишнина от победата на социалистическата революция у нас с високи трудови успехи. Към средата на юни изпълниха годишните си планове работничките Венета Витанова, Кина Даникова, Пенка Стоянова и Руска Кичева. Претворявайки в дела деиза на петилетката за висока ефективност и високо качество, с изпълнен годишни задачи пред

Празника на свободата на чортуваха още 16 произходственички от предприятието.

През тази година издълбиха в дела деиза на петилетката за висока ефективност и високо качество, с изпълнен годишни задачи пред

Празника на свободата на чортуваха още 16 произходственички от предприятието.

През тази година издълбиха в дела деиза на петилетката за висока ефективност и високо качество, с изпълнен годишни задачи пред

(Соб. инф.)

ВРЪСТНИК НА СВОБОДАТА

ва? Професията на стругара е интересна и, който я обича, трудно се разделя с нея. Специално за мен връх в стругарската професия не може никога да се постигне. Случвало ми се е да изработвам един и същи деиел през седмица, или да кажем през месец, и винаги съм подхождал по-различно от предишния път... Изобщо, всеки детайл поставя на изпитание опитността и теоретичните знания на стругара.

а той от своя страна избира оптималния вариант за работата. По този начин работният му подход е проявява и творчество.

Разговорът ни неусетно се прехвърля на отношенията в колектива и той споделя, че е задоволен, че проблемите с „лошите“ другари са малко, че от подхода зависи приобщаването им към другите. А колегите му споделят:

— Хора като Димитър са много ценни за колектива. Във всяко едно отношение той е за пример! — казва Димитър Долнооряхов.

— Понама на младите! — допълва Красимира Добрева. А началникът на смяната Петър Валачев обобщава:

— Акуратен и съвестен в работата си. При него няма брак. Продукцията му се приема от първо представяне. Никога не ни е подвеждал! Затова и всички го уважават, затова го обичат и му вярват!

Хубаво е, когато човек чувствва доверие на колеги те си и има авторитет между тях. Но тези неща не идват

от само себе си — за тях се озова. Тях Димитър Тончев е спечелил с безупречната си трудова дейност, с редовното си изпълнение на трудовите норми, с активната си обществена дейност, със скромността си. Той често казва:

— Човек не може нищо да постигне, ако не обича своята работа. На тази привързаност дължа успехите си!

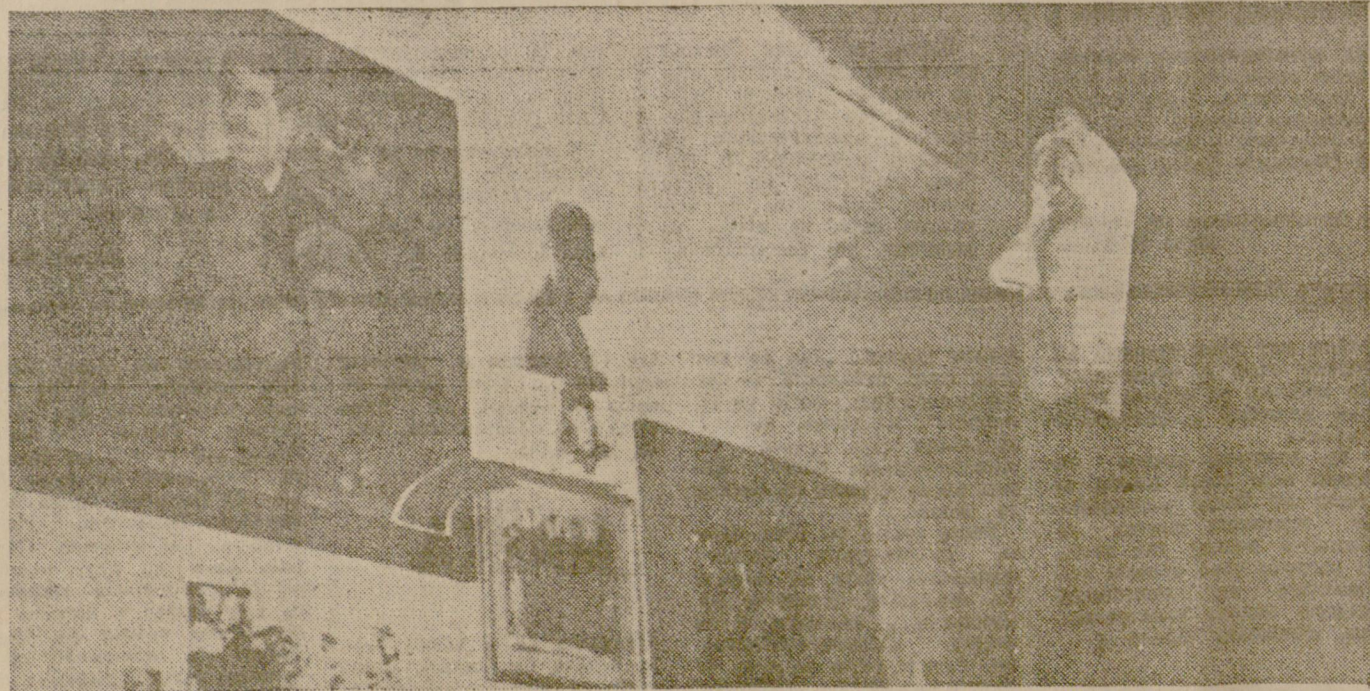
Кратко и ясно, откровено и точно. И ако това не е всичко, то поне ми помага да разбера и възприема категоричната оценка на партийния секретар на комбината Костадин Даракчиев:

— Комунист за пример! С цялостната си дейност Димитър Тончев е достоен връстник на свободата и наша гордост.

Тази лаконична характеристика е заслужена награда за проявено трудолюбие и ентусиазъм, за всеотдайността и споделяния опит.

Иван ПАСКАЛИЕВ

МИНАЛОТО, НАСТОЯЩЕТО, БЪДЕЩЕТО

От 1 стр.

кой“. Затова, че не ги спря, когато тръгнаха на смърт. Затова че ги откъсна един по един от сърцето, под което бяха забили техните сърца.

Мина много време, на все си спомням как разказваше с глас, в който годи

ните не бяха пресушили светите майчини съзвиз. Жестока горест спираше думите, люта алага пареше зеймалите околични орбити. Но все намираше сили да си спомни как фашистият полицей навивал на ръката си дългите й коси, влачел я по пода и крошайки „Каз

вай къде са!“ Разказваше за цветята върху гробовете, за ужасе, който навявали презистите стай.

Послушайте и вие. Падне те на колена пред най-великата жертва. Тогаваш може би ще попитате коя е тя, как е името й. Ще ви го каже всеки българин — Съба

Енева. Една българска майка... И нека в съзнанието ви завинаги останат думите: „Много съзвиз, сине, много съзвиз. Да бях дърво щях да изсъхна, да бях камък щях да се пръсна, да бях извор, щях да пресъхна...“

Веселин ДОЛЧИНКОВ

СЪС ЗНАМЕТО НА ПОБЕДИТЕ В РЪЦЕ

Край Дунава, откъдето дойде два пъти свободата на България, извижда гигантска снага красавец-комбинат. Още помним с подробности как изникнаха един след друг неговите корпуси, помним трудовите победи на два народа-братя. Ролята на нерушимата българо-съветска дружба, стопанският химически комбинат „Свилоза“ — Свищов днес е всепризнат флагман на промишлеността в окръга.

Многобройният трудов колектив, поел верен курс към постигане на високи и трайни производствени успехи, излезе на хоризонта на VII петилетка като победител. Планът за 1977 г. бе изпълнен по всички обемни и качествени показатели. Комбинатът стана национален първенец в конкурса-състезание за най-високи резултати във всеобщото движение за икономии на суровини и материали. Икономисани бяха хиляди тонове мазут, сярна киселина, целулоза, дизелово гориво и химикали общо за 3 638 000 лева.

Ритмично и уверено СХК „Свилоза“ крачи напред и

през третата, решаваща година на петилетката. Предсрочно и по всички показатели бе изпълнен планът за първото шестмесечие, а в чест на Празника на свободата свищовските химици от ново застанаха на едно от челните места в съревнованието. Те реализираха с 11 дни предсрочно осеммесечната си производствена програма, като произведоха над плана 22 775 000 киловатро-енергия, 1571 т целулоза, 300 т изкуствени влакна, 52 т фулфурол и други. Само до края на август бе получена допълнителна продукция за повече от 3,4 млн. лева.

Свой дял за повишаване ефективността на производството имат и изобретатели те и рационализаторите от комбината. През първото тримесечие на тази година те внедриха 39 рационализаторски предложения, чиито икономически ефект е 960 000 лева при план за годината 550 000 лева.

Сега усилено на работниците и специалистите от комбината са насочени към по-подробно и пълно изпълнение на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП и на

ционалната партийна конференция за повишаване ефективността на производството — подбързване качеството на произвежданите изделия. Създадена е пълна мобилизация на силите за вседневно изпълнение на производствени те графици, за използване на всички резерви, свързани с пълното натоварване на мощностите, за ефективно използване на суровините и материалите.

През първото полугодие на тази година СХК „Свилоза“ се нареди на първо място в социалистическото съревнование сред промишлените предприятия в окръга. Свищовските химици посрещат 34-та годишнина от победата на социалистическата революция у нас със знамето на трудовата слава в ръце, решени победоносно да не сат и по-нататък този символ на големите трудови успехи. И ще го носят, защото постигнатото не ги успокоява, защото до своето рамо всекидневно чувстват братското рамо на по-голям брат — безкористната помощ на могъщия Съветски съюз.

Иван КУЛИНСКИ

Невидими остават граници
между живота и смъртта.
Какви сенки изплуват
в съзнанието на умиращите?
Дори у най-силните, пред
смъртта се прокрадва минут
на слабост и както в детство
то, зоват от поглъщаща ги
мрак: „Мамо!“

Други шепнат нечие свидно
име. Марва се моминска ус
мивка. И човешко е да по
жалят за нея: „Няма да те
видя вече, чуждо щастие ще
бъде ти, чуждо дом ще сто
плиш, защото моя е вече
черната пръст!“

Човешко е пред помрък
ващия поглед да се ширнат
ливаци с дъх на детелина и
мачерка, да греят пла
мчетата на лютиче, разлю
ляните класове на узрели
житя. Губещият се спусна да
долови зов на птица от непо
стижното бистро небе. Ед
ни в последните си мигове
моят за глътка вода —
смъртта дави пресъхналото
гърло. Други — за светлина,
нали в очите пада нощ.

А в неговите последни ис
крици съзнание гори единств
вена мисъл — другарите да
се свържат! Последните сло
ва от посинелите вече устни
са паролата — повтаряна
бързо, трескаво, докато при
тихне сърцето.

Силите са се стопили. Кръв
та изтича. Съзнанието потъва
в непреодолима пустота.
Но в тия сетни секунди след
последната акция пулсира же
лението — да помогне, да
спаси.

Последната акция... Всъщ
ност каква е била тя?
Партизаните събрали хра
на и оръжие. Западно от се
ло Куза имало склад с бра
шно, което трябвало да се
пренесе в Средна гора. Пре
стояла среща с главната гру
па на отряда, а това значело
и оттегляне. Но помръкнали
те ятаци от село Ценово до
верили на Сашо, че селският

богаташ Кожухаров сътрудни
чи на полицията, нанася им
побоища, заплашва ги с ми
терниране и палене на къщи.
Тогаво заместник-командирът
Сашо решил: „Кожухаров
трябва да бъде наказан!“

Някогашната задимена кръч
ма сега е превърната в
здравен дом. Барелефът вър
ху фасадата пресъздава пос
ледната акция на Сашо.

Двадесет и седми октом
ври 1943 година.
Смрачава се. Започва да
валя. А вътре, върху оглоз
ганите маси, десетина дрипа
ви селяни държат в грава
ви пръсти шишенцата с ра
кия и отпиват за разтуха по
редната пареща глътка. Зад
мръсния тезгях самодоволно
се е изправил Кожухаров.
В кръчмата е и кметът с
двама непознати, на които
мазно угоднически се усмих
ва.

Ах, тези двамата! Сега зна
ем, че са били там. Но то
гава групата на Сашо не е
знаела. Как да хукнеш през
хребета на годините, да из
крещиш, да предупредиш!
Нелепи мисли и желания, осъ
ществими само в сънищата.

А това, което става в
кръчмата, не е сън. Внеза
пно пламъкът на газената
лампа трепва. От широко
развороната врата лъхва све
жа, студена сруа въздух. И
на прага заставя левент с
ушанка, върху която е при
шита алена петолъчка със
заоблени краища:

— Всички да останат по
местата си! Кръчмата и село
то са обкръжени от партиза
ни.

Ако можеше в тези бър
зи, задъхани секунди да се
повдигне на пръсти и през

Паролата

Документален разказ

бездната на годините да зър
нем за последен път прекра
сното младо мъжествено ли
це с високо дръпнати веж
де и сурови устни. Да зър
нем живите искри в светли
те очи!

— Кой е Кожухаров?
Една гузна сянка се сни
шава зад тезгяха. Кметът,
последван от ратая, се стур
ва към задния вход.

— Стой!
Партизанин прегражда пъ
тя им. Изплашеният кмет се
нахвърля отгоре му и парти
занинът е принуден да стре
ля.

Единият от цивилните наза
белязано мушва ръка в джо
ба на сакото си и без да
вади пистолета натиска спу
ска срещу Сашо. Един,
два... Седем пъти!

Пламъкът на лампата уже
сено трепти и угасва. И в на
стъпилия мрак обкръжаните
хора се стурват към арата
та, блъскат се да излязат по
скоро. Сред тях незабеляз
но се е измъкнал и агентът.
И никой не вижда простре
ления Сашо. Защото той не
е залитнал, не е паднал.
Друг с такива тежки рани
(а това ще установи аутоп
сията след Девети септем
ври 1944 г.) би се струпил и
притихнал на място. Друг...
Но младото, калено, живи
но тяло с всеки свой живал
мускул се е съпротивлявал
срещу смъртта. Силните но
ве са го понесли към вра
тата. Не само до нея. Те са
прекратили прага. Нещо по
вече — с последни усилия
са пристъпвали още цели де
сет метра. И там вече не

издържали...
Когато заловеният Кожуха
ров бил вързан, разтревоже
ните погледи се кръстосват
— къде е комисарят? Дрез
гавата светлина на джобното
фенерче им помага да го
открият. Облян в студена
пот, потънал в кръв. Но из
стиващите устни изрекли:
„Дайте сигнал... Да се изте
глят другарите!“

Мълчаливите глави на бой
ците се свеждат над про
стрелания. А той е неподви
жен, притихнал. Но ето —
звук някаква или движение.
Роденият за борба не се
откъсва леко от живота.
Тръпещите устни вече уне
сено, но упорито произна
сят различените думи. Пов
тарят ги. Паролата, която
трябва да ги свърже с Ди
бенковата група.

Когато разказаха това, по
белелите мъже бършеха не
ловко очите си: „Умираше,
а мислеше за нас!“

Дълго мълчахме пред не
мната чешма, където са
спрели, за да наквасят уст
ните му. И аз с неоправда
на ненавист и укор гледах
бистрите, безгрижно леещи
се струи. Като че тази чеш
ма е могла да му върне
дъх. „Жива“ вода е била
нужна. Такава, гдето я има
само в приказките и леген
дите за смъртоносните рани
на юнаците. Ето, тук на то
ва място той се е отпуснал,
загубил вече съзнание.

Небето се спуснало ниско.
Студентите дъждовни капки
заудряли лицата им. Вятър
ът писнал, заблъскал клоно
те на близката кория.

Свалили изстиващото тяло
върху черната угар. Наоби
колили го, махайки каскети
в изтръпналите, не свои ръ
це. А на север по шосето

от Чирпан се чул моторен
шум. Зловещи фарове раз
сичали нощта. Идела поли
ция.

Да заровят своя Сашо на
мало време.

Аз видях Сашо мъртъв. По
лицата се бе погрижила за
това. В сиво-зеленикавия
плик, прикрепен в края на
полицейското му досие, ле
жат две негови снимки. Вър
ху голата есенна земя, сред
разлинените сухи дъбови ли
ста тук-там светлее прегори
ла оскъдна трева. Открояват
се голите вежди на храсти,
някои от които все още запа
зичи листите си. И асрещ
всичко това — красиво, мла
до, опънато тяло.

Но и мъртъв Сашо е съз
дал твърде много затрудне
ния и неприяности на поли
цията. След дълги издирва
ния едва на четвъртих мес
ец идва очакваното донесе
ние: „Самоличността на ли
цето е установена. Същият
е родом от с. П. Каравелово,
Великотърновско и се казва
Йордан Христов Марков“.
Подшити са и два протоко
ла. Единият е подписан от
родителите. Бащината ръка
се е старала да бъде твър
да, но майчината е трепери
ла. И дори буквите е обър
кала.

Знаех, в началото тя е от
казвала да подпише, че това
е нейният син.

Питах я: защо; няма ли
го е познала?

Майчиното лице остана су
рово, непротивчиво. Но гла
сът и леко потрпна (както
ръката, когато е подписва
ла):

— Познах го, но не исках
да ми го кажа. Исках да го
знаех, че е жив. Място да не
си намират, да го дирят!

Ето от сърцето на каква
майка се бе откъсвал Йор
дан Марков — Сашо.

Виктория ГЕНОВА

Паметник

И пак ме среща състарена къща,
опазена като във траен спомен.
И пак следи, които ще ме връщат
към прага и от стъпките оронен.
И пак безпомощен. И пак се спирам.
Отсреща два портрета питат, питат
и с тъжни погледи във мен се азират.
Синът им де е и къде се скита,
защо стои във вечността, не иде
след дълго чакане да го прегърнат
и скръбна майка и баща да види...
...А той е тук! Завинаги се върнал.
Завинаги! При тях. Със тях. В портрета,
дори без време гроб да го е стиснал.
Да, той е тук — във двата портрета,
в писмата си преди смъртта написал,
в ръждавала от мълчаливост пушка,
в патроните, в целта недонесстрелял,
в ботушите, в шинела му опушен...
И а-шала му, закръпен неумело,
мо гледат жадно сянката им алязла,
и пак в очакване се спотаяват.

Стефан КАЛЕВ

Към родинамата

На картите изглеждат малки ти.
Но който иска ръста ти да мери,
да вземе смело моите размери
в мащаб: една към хиляди мечти.

И не с геометричните учения,
ти имаш други, нови измерения!

Какво си ти и от къде започва
пътешествията на твоя дълъг ден!
Две шепи топла плодородна почва,
небе с усмивка на дете над мен.
И септемврийски кичести градини,
останали без цвят във оня час,
във който Свободата ни, Родино,
изгря със кървав пламък и над нас.

Треперещи ръце, които кичат
до латронташа обич и цветче,
прещихали очи, които тичат
и търсят падналото в бой момче.

Или пък извисените комини
в Димитровград, край Девня и Бургас.
Девизът горд — „Строиме за Родината“,
прекарал прохода Ханнбоз.

Това са все размери, по които
те мери с гордост моето сърце.
Пред тебе грея бъдеще честито,
градят го смели трудови ръце.

И аз спокойно мога да поспоря,
ако ми кажат, че си малка ти.
Огромна си с богатството на хората
и с вярата във дръзките мечти!

Мария ВЕЛИЗАРОВА

Балтон в музея

Тук експонатите са много —
в раздела

„Партизански съпротива“ —
събирани с една травка
и с прясна още болка,
която не изстива.
Събирани от майки,

от сестри и братя,
от другари верни,
от изгори първи —
нецелувани...

Събирани с духа на Свободата —
по изгрев и по пълнолуние.

Но погледа ми грабна
един балтон
от селски шаки,
не ходил

нико на кръщение,
ни на сватба,

а полицай в засада
дебнел го е
като паяк.

Изтрил
и груб,
окръжен
и с дупки...
[Да бе заштит поне...]

Не като смъртния бледо
стои пред него
моето ново флаконе.

Йордан КУШЕВ

ДУМИ ЗА КАРИКАТУРИТЕ БЕЗ И С ДУМИ ИЛИ РЕЧ ЗА РЕЧНИКА НА ЧУЖДИТЕ ДУМИ

Бедните на САЩ питат

„Ю. Е. нис саранс“ САЩ

„Шинел“ ФРГ

Справочник на читателя

КИНО

От понеделник до неделя вклю
чително кината в градовете на
околна ще проектират:
ВЕЛИКО ТЪРНОВО: „Полтава“
тел. 2-05-42, голяма зала —
„Пунши“ — 10, 14, 16, 18 и
20 часа; малка зала, „Колонки
с балата канула“ — 15.30 и
19.30 часа; десет филми — от
17.30 часа, а в събота и в неде
ля и от 10 часа; научно-попу
лярни филми — „Цирк под ми
наретата“, „Ерозията — научно
лен проблем“ — „Горе ръцете“,
„Искра“ — тел. 2-00-43 „Смърт
та на мухата“ — 13.30 и 18 ча
са, „Михаил Строгов“ — 10, 15.30

и 20 часа: „Девети септември“
— тел. 2-00-84, „Политат се жа
ни“ — 10, 13.30, 15.30, 18 и 20
часа; „Трудов фронт“ в квартал
„Чолакови“ — „Джъд вали, слъз
це греє“, „Кръят на седмичата“,
лятно кино „Космос“ — „Царете
на комедията“ — 20 часа.
ГОРНА ОРИХОВИЦА: „Ленин“
— тел. 4-21-71, „Голямото досие“,
„Синият орел“, „Екскурзоводката“,
каприал „Калитица“ — „Докри“,
„Да живееш свой живот“, проф
сюзно кино „Хар. Стоянов“ —
тел. 67-61, „История на греха“,
„Чантата на инкасатора“, лет
но кино — „Реката“.
СВИШОВ: „Алеко“ — „Желз

на маска“, „Майка Индия“,
„Оталния от Бая“,
ПАВЛИКЕНИ: „Дамиян Стоя
нов“ — „Жена“, „Саша“, „Кръв
мата ха ул. „Пятница“,
ЛЯСКОВЕЦ: „Христо Ботев“
тел. 20-44, „Пътят към София“,
„Момчето си отива“, „Хръчмата
на улица „Пятница“,
ЕЛЕНА: „Христо Ботев“ —
тел. 21-85, „Вятър на надеждата“,
„Далечната годинца“, „Умирая
само в краен случай“,
ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ: „Коста
Петков“ — „Пантелей“, „Ну чул
ни видял“, „Нямото досие“,
СТРАЖИЦА: „Развятияне“ —
тел. 24-42, „Бяла трева“, „Лъ
вят се готви за ском“, „Криле
или кълба“,
СУХИНДОЛ: „Трезвеноост“ —
тел. 29-04, „На земята ме ча
кат“, „Заветът на Икмата“, „О
ново в Сен Тропе“,

КИЛИФАРЕВО: „Петко Ахчиев“
— „Кафе“ Изотоп“, „Винету“,
„Сараевският атентат“,
„ДЕБЕЛЕЦ: „Христо Ботев“ —
„Войници на свободата“, „С
деца на море“, „Бялата мафия“,
ДОЛНА ОРИХОВИЦА: „Тоска“ —
„Мадам Бонари — това съм
аз“, „Жалът Пеле“,
ЗЛАТАРИЦА: „Стефан Поп
стоянов“ — „Компарита“, „Ви
нету“, „Трансирският експрес“,
БЯЛА ЦЕРКВА: „Труа“ —
тел. 672, „Пантелей“, „Рим
аристократите“, „Ненавист“,

ФУТБОЛ

Северна „Б“ РЪГ
Етер-Бенковски; Локомотив —
Академик; Добруджа — Бдин;
Дунав — Гигант; ЖСК-Спартак —
Раковски; Чавдар — Лудог
рец; Янтра — Червено знаме;
Ватан — Волон; Световица —
Бевей; Кърпачев — Септ. слава

ЗОНА „ЯНТРА“
Ботев (Лудж) — Черноморец;
Локомотив (Др) — Левски (Ом);
Ангел — Кичев — Бенковски
(Тет); Бенковски (Бяла) —
Бенковски (Рух); Вихър — Бъ
леще; Филип Тотю — Локомотив
(Рс); Ботев (Доб.) Левски (Стр.);
Държавен захарен комбинат —
Левски (Ляска).

ЕЛИТИН ОКРЪЖНИ ГРУПИ

ИЗТОЧНА
Долна Ориховица — Поликра
ниче; Леденик — Златарица; Джу
люница — Ресен; Сашево — Ке
сарев; Първомайли — Железни
чар; Драгово — ЗТЕ (ВТ); Ляс
ковец — Складовна техника (ГО)
ЗАПАДНА
Ореш — Свинолаз; Моравя —
Бяла черква; Овча могила —
Михаили; Българско Сливово —
Порски Соноев; Сухинол —
Патрещ; Поиски Тръмбеш —
Качи; Карасен — Върбовка.

Телевизия

СЪБОТА — 9 СЕПТЕМВРИ

09.50 — Празнична манифеста
ция на трудещите се по слу
чай 34-та годишнина от побе
дата на социалистическата рево
люция в България — Директно Благо
град, Пловдив и Варна; 11.40 —
„Под лъчите на Шипка“ — Фи
мов пътепис; 12.30 — Обеден сим
фоничен концерт; Концерт за си
ало и оркестър №4 от Рахмани
нов — излъчвала Сойдиската
държава филхармония, болше
Илия Дренников, Диригент Дим

тър Манолов, 13.00 — Докумен
тален филм; 13.30 — Информац
ионен дневник; 14.00 — Концерт на
родна музика; 14.30 — „Единств
енствата“ — съветски игрален
филм; 16.00 — Панария панора
ма (ТВЦ Пловдив); 18.30 — Фу
бол: „Левски-Спартак“ — „Спар
так“ (Плевен) — директно преда
ване; В паузата: Новини; 18.15
— „Хълма“ — телевизионна нове
ла за деца; 18.40 — „Честите
приятелки Другари, честито!“ —
празничен концерт на Български
та телевизия; 19.50 — Лека нощ
деца; 20.00 — По света и у нас;
20.30 — „Спомен за близката“ —
български игрален филм; 22.45
— По страниците на „Голубой
огоньок“ — с участието на Та
тяна Доронина, Муслим Магома
ев и други; 23.30 — Новина.